

Nr 50.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard**, om *ändrade bestämmelser angående användning av automobilskattemedel för understödjande av vissa forsknings- och undersökningsarbeten.*

Enligt gällande grunder för fördelningen av automobilskattemedel må ett belopp, motsvarande högst en procent därav, enligt *Konungens förordnande* användas till understödjande av forsknings- och undersökningsarbeten, som anses i synnerlig grad befrämja ett ändamålsenligt användande av ifrågavarande medel.

Dessa grunder fastställdes vid 1924 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t. I propositionen i ämnet (1924: 211, sid. 9) framhöll departementschefen, att automobilskattemedlen totaliter kunde beräknas komma att uppgå till 12 miljoner kronor årligen; följaktligen skulle i runt tal högst 120,000 kronor för år kunna användas till understödjande av forsknings- och undersökningsarbeten. I verkligheten uppgick — på sätt av statsrevisorernas berättelse till innevarande riksdag inhämtas — ifrågavarande andel i 1924 års bilskattemedel till 132,000 kronor och i de för år 1925 influtna medlen till 197,000 kronor. På grund av en uppkommen besparing av cirka 114,000 kronor å den av 1924 års bilskattemedel avsatta andelen har för 1925 stått till Kungl. Maj:ts förfogande omkring 300,000 kronor. Departementschefen har för nästkommande budgetår beräknat inkomsten av automobilskattemedlen till 28 miljoner kronor. Av detta belopp skulle efter nuvarande grunder för forskningsändamål alltså komma att av Kungl. Maj:t anvisas intill 280,000 kronor, ett belopp som $1\frac{1}{2}$ gång överstiger den år 1924 angivna siffran av 120,000 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts disposition av ifrågavarande andel må erinras att med anslag därifrån redan hunnit tillskapas en ny offentlig institution, svenska väginstitutet, vars verksamhet synes avsedd att så gott som helt bekostas av staten. För år 1925 har till nämnda institut från ifrågavarande till Kungl. Maj:ts förfogande stående belopp anvisats 30,000 kronor och för tiden därefter till den 1 juli 1927 70,000 kronor.

Till uppförande och iordningsställande av ett vägmateriel- och fryslaboratorium vid statens provningsanstalt har vidare Kungl. Maj:t av ifråga-

varande medel beviljat sammanlagt 65,200 kronor; dessutom har för »metodundersökningar» vid sagda nyinrättade väglaboratorium anvisats 5,000 kronor, varvid därjämte förutsattes att från anslaget till väginstitutet skall bekostas vissa undersökningar vid laboratoriet.

Utan att vilja förringa värdet av svenska väginstitutets arbete kan man dock icke bortse från vådan av att på detta sätt på en omväg och utanför riksdagens kontroll får växa fram en permanent offentlig institution, vars krav på statsunderstöd efterhand torde stegas. Lämpligheten av den beslutade utvidgningen av materialprovningensanstalten kan också starkt dragas i tvivelsmål, då verksamheten vid anstalten redan i dess tidigare omfattning visat sig för staten opåräknat förlustbringande.

Av det sagda torde framgå, att en ändring i hithörande stadgande är av behovet påkallad; en ytterligare begränsning av såväl det belopp, vilket står till Kungl. Maj:ts förfogande för forsknings- och undersökningsändamål, som ock dispositionsrätten däröver synes sålunda erforderlig.

Med hänsyn till storleken av årligen inflytande automobilskattebelopp torde den nuvarande procentsatsen kunna sänkas till *en tredjedels* procent. Därjämte bör bestämmelsen att ifrågavarande belopp må användas för »understödjande av sådana forsknings- och undersökningsarbeten, som anses i synnerlig grad befrämja» etc., lämpligen givas den förändrade lydelsen, att ifrågavarande belopp må användas för »*tillfälligt understödjande av sådant forsknings- och undersökningsarbete*, som anses i synnerlig grad befrämja» etc. Då understöd i andra fall kan finnas behöfligt, förutsattes alltså riksdagens medgivande härtill såsom eljest är fallet i anslagsfrågor.

Vid godkännande av detta förslag bör 3 § av gällande förordning om fördelning av automobilskattemedel (nuvarande lydelse: se Sv. förf.-saml. 1926, nr 161), vilken § avser fördelningen av *landsbygdens andel i dessa medel*, undergå ändring. Beträffande *städernas andel* i automobilskattemedlen saknas motsvarande författningsbestämmelse. Över den häri ingående utjämningsandelen (20 procent av städernas hela andel) äger emellertid Kungl. Maj:t en allmän förfoganderätt, varvid förutsatts (jfr. prop. 1924: nr 211, sid. 9) att ett belopp, uppgående till högst en procent av den å städerna fallande totala andelen må på liknande sätt användas för forskningsändamål m. m. Även beträffande nämnda förfoganderätt bör förutsättas en liknande inskränkning.

Under åberopande härav får jag hemställa,

att riksdagen må

1) antaga följande förslag till ändrad lydelse av 3 § 2 mom. av gällande förordning om fördelning av automobilskattemedel (Sv. förf.-saml. 1926: 161):

»3 §.

1 mom. — — — — —

2 mom. Av återstående femton procent må ett belopp, motsvarande högst en tredjedels procent av landsbygdens andel av skattemedlen, enligt Konungens förordnande användas för tillfälligt understödjande av sådant forsknings- och undersökningsarbete, som anses i synnerligen grad befrämja ett ändamålsenligt användande av ifrågavarande skattemedel, och återstoden mellan länen fördelas på sätt Konungen förordnar.»

2) i samband därmed i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala, att Kungl. Maj:ts rätt att förfoga över städernas andel i automobilskattemedlen för forsknings- och undersökningsarbeten förutsättes vara på liknande sätt begränsad.

Stockholm den 19 januari 1927.

J. B. Johansson,
Fredrikslund.
